

С. В. Євтушенко,

старший викладач кафедри економіки та менеджменту підприємств,
Університет економіки та права "КРОК", м. Київ

ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ВИДАВНИЧО-ПОЛІГРАФІЧНОЇ ГАЛУЗІ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР ЇЇ РЕГУЛЮВАННЯ

S. Yevtushenko,

Head teacher of the department of economics and management of enterprises "KROK" University, Kyiv

INVESTMENT SECURITY ESTIMATION AT PUBLISHING AND PRINTING INDUSTRY AS THE MAIN FACTOR OF THEIR REGULATION

Визначальною складовою механізму регулювання інвестиційної безпеки галузі є оцінка стану її інвестиційної безпеки, яка дає можливість сконцентруватися на розробці та впровадженні заходів, спрямованих на подолання загроз. Оцінка стану інвестиційної безпеки необхідна для контролю результативності дій, направлених на покращення стану інвестиційної безпеки. Протягом 2012—2015 років стан інвестиційної безпеки видавничо-поліграфічної галузі за ресурсно-функціональним та прибутково-інвестиційним підходом діагностовано як кризовий, особливо в книговидаванні та книгодрукуванні. Основними загрозами інвестиційної безпеки книговидавання та книгодрукування є зниження платоспроможного попиту населення, згорання книготоргівельної мережі, падіння курсу національної валюти, недоступність кредитів, значне зношення основних засобів у поліграфії, недовантаження виробничих потужностей та електронне книжкове піратство. Ідентифікація загроз інвестиційної безпеки книговидавання та книгодрукування лягла в основу індикаторної моделі оцінки стану інвестиційної безпеки. Окрім діагностики критично-низького рівня інвестиційної безпеки книговидавання та книгодрукування, індикаторна модель дозволяє сконцентрувати зусилля регулювання інвестиційної безпеки на підтримці значень індикаторів на необхідних, з точки зору безпеки, рівнях.

The main part of mechanism of investment security regulation at industry is the estimation of its investment security situation, which permit to focus on development and implementation the efforts for overcoming the dangers. The estimation of the investment security situation is necessary for control the efficiency of the actions pointed at optimization investment security situation. During 2012—2015 years investment security situation in printing and publishing industry was diagnosed as crisis situation especially at booking publishing and printing. The main dangers of investment security at book printing and publishing industry are decreasing of people paying capacity, closing up of the book-trade system, decreasing of hryvnia's exchange rate, production undercapacity, huge depreciation level of fixed assets and electronic piracy. Identification of the investment security at book publishing and printing dangers was provided the basis for the indicator model. Apart from diagnostic of low-crisis investment security level in book publishing and printing industry the model empowers to concentrate the efforts of investment security regulation on supporting values of indicators on necessary levels in the context of investment security.

Ключові слова: інвестиційна безпека галузі, загрози, видавничо-поліграфічна галузь, індикатор, індикаторна модель.

Key words: industry's investment security, dangers, publishing and printing industry, indicator, indicator model.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Проблема розробки та впровадження ефективних заходів регулювання інвестиційної безпеки видавничо-поліграфічної галузі обумовлена критично-низьким рівнем інвестиційної безпеки галузі, з одного боку, а з іншого — вкрай важливим значенням галузі як для економічного, так і соціального розвитку. Оцінка стану інвестиційної безпеки галузі як засіб індивідуалізації стану є ключовим фактором та відправною точкою регулювання інвестиційної без-

пеки: після ідентифікації конкретних загроз та оцінки сили їх впливу можна розробити і запровадити ефективні заходи підвищення інвестиційної безпеки галузі, а також є "лакмусовим папірцем" ефективності впровадження заходів з регулювання інвестиційної безпеки.

Подолання кризи у видавничо-поліграфічній галузі вимагає розробки ефективної індикаторної моделі оцінки рівня інвестиційної безпеки на предмет врахування основних загроз.

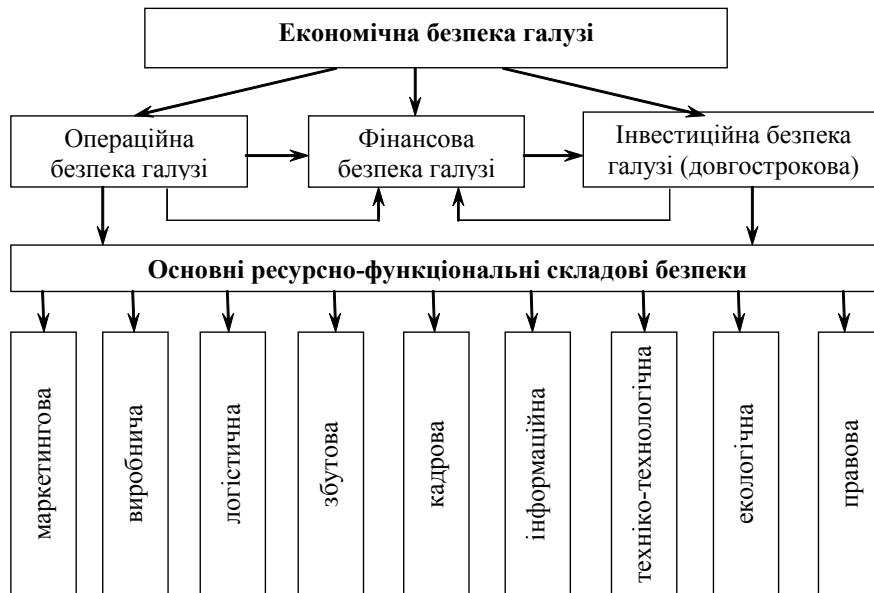

Рис. 1. Інвестиційна складова економічної безпеки галузі

Джерело: розроблено автором.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблемі оцінки інвестиційної безпеки на рівні підприємства, галузі та країни в цілому, присвятили роботи численні іноземні та вітчизняні науковці такі, як З. Варналій [2], В. Воробйов [1], С. Капітула [12], В. Кириленко [3], Г. Козаченко [6], О. Ляшенко [6], О. Мельников [1], Є. Олейников [5], І. Піх [1], В. Пономарьов [6], А. Сухоруков [9], А. Турило [10], С. Штангрет [1] та інші. Аналіз наукових робіт зазначених авторів свідчить про відсутність єдиного підходу до оцінки інвестиційної безпеки на рівні підприємства, галузі та країни в цілому. Крім того, науковцями не приділено достатньої уваги особливостям оцінки інвестиційної безпеки окремих галузей національного господарства.

НЕ ВИРІШЕНІ РАНІШЕ ЧАСТИНИ ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

Комплексне розв'язання проблеми гарантування інвестиційної безпеки національного господарства вимагає розробки та запровадження ефективних заходів забезпечення інвестиційної безпеки на рівні окремих галузей економіки. Не розроблено індикаторних моделей оцінки інвестиційної безпеки галузі, які би враховували специфічні загрози галузі, і могли би використовуватися для оцінки ефективності заходів з регулювання інвестиційної безпеки.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є вдосконалення методичного інструментарію оцінки стану інвестиційної безпеки видавничо-поліграфічної галузі як необхідної передумови її ефективного регулювання.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Продовжуючи ідеї представників підходу узгодження економічних інтересів, інвестиційну безпеку галузі за якісними характеристиками можна трактувати як стан довгострокової захищеності економічних інтересів господарюючих суб'єктів галузі в інвестиційній сфері від загроз, за якого в довгостроковому періоді не відбувається перехід у кризовий стан, який характеризується збитками великого масштабу, втратою конкурентоспроможності та гальмуванням відтворювальних процесів у галузі. За кількісними характеристиками інвестиційна безпека галузі — це міра довгострокової збалансо-

ваності економічних інтересів господарюючих суб'єктів галузі в інвестиційній сфері та відповідності внутрішньому та зовнішньому середовищу, за якої в довгостроковому періоді не відбувається переходу в кризовий стан, який характеризується збитками великого масштабу, втратою конкурентоспроможності та гальмуванням відтворювальних процесів у галузі.

На підставі того, що економічна безпека галузі обумовлена економічною безпекою господарюючих суб'єктів галузі, а економічна безпека підприємства поділяється на операційну, інвестиційну та фінансову, вбачаємо за доцільне в складі економічної безпеки галузі виокремлювати три складові: операційну, інвестиційну та фінансову (рис. 1). Операційна безпека галузі характеризує стан економічної безпеки господарюючих суб'єктів галузі в процесі здійснення операційної діяльності у короткостроковому періоді. Інвестиційна безпека галузі визначає стан економічної безпеки підприємств галузі як суб'єктів інвестиційної діяльності в довгостроковому періоді.

Як фінансові результати підприємств галузі обумовлені фінансовими результатами операційної та інвестиційної діяльності, фінансова безпека галузі визначається станом операційної та інвестиційної безпеки господарюючих суб'єктів галузі. З іншого боку, наявність доступних дешевих джерел фінансування безпосередньо впливає на віддачу від операційної та фінансової діяльності, і відповідно, фінансова безпека галузі в значній мірі визначає стан операційної та інвестиційної безпеки підприємств галузі. На нашу думку, як операційна, так і інвестиційна безпека галузі має аспекти, які пов'язані зі здійсненням господарської діяльності підприємств: маркетинговий, логістичний, виробничий, соціальний (кадровий), інформаційний, тощо.

Протягом 2012—2015 років у видавничо-поліграфічній галузі діагностовано критично-низький рівень інвестиційної безпеки, про що свідчить збитковість галузі у 2014—2015 роках, рекордне падіння продуктивності праці, фондівіддачі основних засобів та зростання зносу основних засобів до 96%. Особливо кризовою склалась ситуація у книговидавництві, де спостерігається значне падіння випуску книг на душу населення, при зростанні частки навчально-методичної літератури понад 50%. Книговидавнича галузь є соціально значущою сферою, яка у значній мірі визначає інтелектуальний потенціал нації, є ключовим фактором інноваційного розвитку економіки та забезпечення інфор-

Таблиця 1. Загрози та індикатори інвестиційної безпеки книговидавництва та поліграфії

№	Загрози інвестиційної безпеки	Індикатори інвестиційної безпеки
1	Падіння платоспроможності населення знижує попит на видавничо-поліграфічну продукцію	Частка витрат на продукти харчування у сукупних витратах домогосподарства (y_1), %
2	Згортання книготорговельної мережі	Кількість книжкових магазинів на 100 тис. населення (y_2)
3	Падіння курсу гривні і зростання собівартості видавничо-поліграфічної продукції	Відношення індексу девальвації національної валюти до індексу зростання цін на книжкову та газетну продукцію (y_3)
4	Недоступність кредитних ресурсів для фінансування інвестиційної діяльності	Різниця між середньорічною операційною рентабельністю у поліграфічній промисловості та вартістю кредитів (y_4), %
5	Недовантаження виробничих потужностей поліграфічних підприємств	Відношення обсягу інвестицій в основний капітал до первинної вартості основних засобів у поліграфічній промисловості (y_5), %
6	Високий рівень морального старіння та фізичного зношення основних засобів поліграфічної промисловості	Коефіцієнт зносу основних засобів у поліграфічній промисловості (y_6), %
7	Електронне піратство внаслідок правової незахищеності обороту електронних видань	Відношення частки людей, які читають електронні книги до частки людей, які за них платять (y_7), %

Джерело: розроблено автором.

маційної безпеки. Для оптимізації стану інвестиційної безпеки видавничо-поліграфічної галузі, передусім, необхідно розробити комплекс заходів із покращення стану інвестиційної безпеки книговидавництва та поліграфії. Основні загрози книговидавництва та поліграфії пов'язані з падінням платоспроможного попиту населення, згортанням книготорговельної мережі, падінням курсу національної валюти, недоступністю кредитів для фінансування інвестиційної діяльності, значним фізичним зношенням основних засобів, недовантаженням виробничих потужностей та електронним піратством.

Виявлені сім основних загроз інвестиційної безпеки книговидавництва та поліграфії негативно впливають на рівень рентабельності операційної діяльності у довгостроковому періоді, і відповідно знижують рівень інвестиційної безпеки. Гомеостатичність, невразливість економічних інтересів підприємств книжкової підгалузі в інвестиційній сфері до загроз пов'язана передусім з тим, що певна частка виробничих потужностей підприємств книжкової поліграфії буде завантажена незалежно від впливу загроз, а обумовлено це щорічним випуском навчально-методичної літератури та соціально значущих видань за рахунок бюджетних коштів. Для оцінки сили впливу загроз на інвестиційну безпеку книговидавництва та поліграфії розроблено набір індикаторів (табл. 1). Вагомість впливу окремих індикаторів (субіндикаторів) на інтегральний рівень інвестиційної безпеки книговидавництва та поліграфії, а також рівень гомеостатичності (15%) оцінено за допомогою експертів з проблем видавничо-поліграфічної галузі та інвестиційної безпеки (табл. 2).

Важливим етапом побудови моделі оцінки інвестиційної безпеки книговидавництва та поліграфії є обґрунтування оптимальних величин індикаторів, яким відповідає рівень інвестиційної безпеки "1" та критичних величин індикаторів, які відбивають рівню інвестиційної безпеки "0". Частка витрат на продукти харчу-

вання у сукупних витратах домогосподарства в розвинених країнах Європи не перевищує 20—25%, отже, за оптимальне значення відповідного індикатору прийнято значення 25%, згідно з Методичними рекомендаціями щодо розрахунку рівня економічної безпеки України, критичне значення індикатору становить 50% [4].

Оптимальному стану інвестиційної книговидавництва та поліграфії відповідає 7 книжкових магазинів на 100 тис. населення, а критичному стану — 0,5 книжкових магазинів на 100 тис. населення. Оскільки книговидавництво та поліграфія відноситься до матеріаломістких: матеріальні витрати в операційних витратах галузі перевищують 60%, перевищення рівня інфляції вигід (за рівнем індексу цін на книжкову та газетну продукцію) над рівнем інфляції витрат (за рівнем цін на папір та інші імпортовані матеріали) більш ніж у два рази веде до значних збитків підприємств книжкової поліграфії, і вони потрапляють у зону абсолютної небезпеки. За результатами 2014—2015 років підприємства видавничо-поліграфічної галузі понесли значні збитки. Таким чином, оптимальне значення відношення індексу девальвації національної валюти до індексу зростання цін на книжкову та газетну продукцію дорівнює "1", а критичне — "2" (табл. 2). Доступність кредитних ресурсів для фінансування інвестиційної діяльності висока за умови перевищення рентабельності над величиною кредитної ставки. Прийнято, що безпечному стану інвестиційної безпеки книговидавництва та поліграфії відповідає ситуація, коли рівень операційної рентабельності на 5% перевищує рівень кредитних ставок, кризовому стану інвестиційної безпеки відповідає випадок, коли розмір кредитної ставки на 5% перевищує величину операційної рентабельності. Проміжному стану інвестиційної безпеки (рівень інвестиційної безпеки дорівнює 50%) відповідає сценарій, коли спостерігається рівність кредитних ставок та операційної рентабельності (табл. 2).

Таблиця 2. Вихідні данні для побудови моделі оцінки інвестиційної безпеки книговидавництва та поліграфії

№	Індикатори інвестиційної безпеки книговидавництва та поліграфії	Вагомість впливу, %	Величини	
			оптим. (x_{opt})	критична (x_0)
1	Частка витрат на продукти харчування у сукупних витратах домогосподарства (y_1), %	20	25	50
2	Кількість книжкових магазинів на 100 тис. населення (y_2)	10	6	0,5
3	Відношення індексу девальвації національної валюти до індексу зростання цін на книжкову та газетну продукцію (y_3)	15	1	2
4	Різниця між середньорічною операційною рентабельністю у поліграфічній промисловості та вартістю кредитів (y_4), %	10	5	-5
5	Відношення обсягу інвестицій в основний капітал до первинної вартості основних засобів у поліграфічній промисловості (y_5), %	7,5	8	3
6	Коефіцієнт зносу основних засобів у поліграфічній промисловості (y_6), %	7,5	20	90
7	Відношення кількості людей, які читають електронні книги до кількості людей, які за них платять (y_7)	15	1	10
8	Гомеостатичність до впливу загроз інвестиційної безпеки (y_8)	15	-	-

Джерело: розроблено автором.

Таблиця 3. Величини індикаторів інвестиційної безпеки книговидавництва та поліграфії протягом 2012–2015 років

№	Індикатори інвестиційної безпеки книговидавництва та поліграфії	2012	2013	2014	2015
1	Частка витрат на продукти харчування у сукупних витратах домогосподарства (y_1), %	50,1	50,1	51,9	53,1
2	Кількість книжкових магазинів на 100 тис. населення (y_2)	3,3	3,5	2,9	2,1
3	Відношення індексу девальвації національної валюти до індексу зростання цін на книжкову та газетну продукцію (y_3)	0,98	0,99	1,78	1,06
4	Різниця між середньорічною операційною рентабельністю та відсотковою ставкою за кредити (y_4), %	-8,4	-9,6	-18,8	-17,7
5	Відношення обсягу інвестицій в основний капітал до первинної вартості основних засобів у поліграфічній промисловості (y_5), %	10	9	1,4	1,3
6	Коефіцієнт зносу основних засобів у поліграфічній промисловості (y_6), %	0,59	0,60	0,90	0,96
7	Відношення кількості людей, які читають електронні книги до частки людей, до кількості людей, які за них платять (y_7)	13	13	13	13

Джерело: систематизовано автором на базі [7; 8].

Оптимальному стану інвестиційної безпеки книговидавництва та поліграфії відповідає відношення обсягу інвестицій в основний капітал до первинної вартості основних засобів у поліграфічній промисловості на рівні 7%, а критичному стану — 4% відповідно. Критичне значення коефіцієнту зносу основних засобів у книговидавництві та поліграфії прийнято на рівні 90%, а оптимальне значення становить 20% (табл. 2). Повна відсутність електронного книжкового піратства відповідає безпечному стану інвестиційної безпеки книговидавництва та поліграфії, а відношення кількості людей, які читають електронні книги до кількості людей, які за них платять відповідно дорівнює одиниці. Ситуація коли кількість людей, які читають електронні книги перевищує кількість людей, які за них платять у 10 і більше разів, характеризується кризовою, для стану інвестиційної безпеки (табл. 2).

Приймаючи до уваги вагові коефіцієнти часткових індикаторів інвестиційної безпеки книжкової поліграфії, інтегральний показник інвестиційної безпеки книговидавництва та поліграфії обчислюється за формулою 1:

$$y = 0,2y_1 + 0,1y_2 + 0,15y_3 + 0,1y_4 + 0,075y_5 + 0,075y_6 + 0,15y_7 + 0,15 \quad (1)$$

Індикатори кількості книжкових магазинів на 100 тис. населення (y_2), різниця між середньорічною операційною рентабельністю у поліграфічній промисловості та вартістю кредитів (y_4) та відношення обсягу інвестицій в основний капітал до первинної вартості основних засобів у поліграфічній промисловості (y_5) відносяться до стимуляторів, а значення відповідних індикаторів визначається формулою 2.

$$y = \begin{cases} 0, & \text{якщо } x \leq x_o \\ \frac{x - x_o}{x_{omn} - x_o}, & \text{якщо } x_{omn} < x < x_o \\ 1, & \text{якщо } x \geq x_{omn} \end{cases} \quad (2)$$

До індикаторів дестимуляторів належать показники частки витрат на продукти харчування у сукупних витратах домогосподарства (y_1), відношення індексу девальвації національної валюти до індексу зростання цін на книжкову та газетну продукцію (y_3), коефіцієнт зносу основних засобів у поліграфічній промисловості (y_6) та відношення кількості людей, які читають електронні книги до кількості людей, які за них платять (y_7), а значення відповідних індикаторів можна розрахувати за формулою 3.

$$y = \begin{cases} 0, & \text{якщо } x \leq x_{omn} \\ \frac{x_o - x}{x_o - x_{omn}}, & \text{якщо } x_o < x < x_{omn} \\ 1, & \text{якщо } x \geq x_o \end{cases} \quad (3)$$

У цілому, протягом досліджуваного періоду 2012–2015 років спостерігається погіршення значень всіх індикаторів інвестиційної безпеки книговидавництва та полі-

графії. Критичного значення досяг знос основних засобів у поліграфічній промисловості: якщо у 2012 році коефіцієнт фізичного зносу становив 59%, то у 2015 його значення зросло до 96%, що може спричинити простої обладнання (табл. 3), зростання витрат на ремонт та поточне обслуговування основних засобів.

Кількість книжкових магазинів на 100 тис. населення протягом досліджуваного періоду 2012–2015 року залишалась незначною відносно Європейського рівня і мала тенденцію до зниження. Згідно з даними GfK Ukraine, отриманими у 2013–2014 роках, 13% респондентів віком 15–59 років читали протягом трьох місяців книжки в електронному форматі, але тільки 1% купували, а ситуація у 2015 році не покращилася. Динаміка характеристичних значень часткових індикаторів інвестиційної безпеки книговидавництва та поліграфії протягом 2012–2015 років представлена в таблиці 3.

Приймаючи до уваги довгостроковий характер інвестиційної безпеки, для оцінки її рівня у книговидавництві та поліграфії виведено середні значення індикаторів за період 2012–2015 років, які покладено в основу оцінки рівня інвестиційної безпеки (табл. 4). Виходячи з того, що протягом досліджуваного періоду середня частка витрат на харчування у сукупних витратах домогосподарства перевищувала 50%, значення відповідного субіндикатора інвестиційної безпеки дорівнює нулю (табл. 4). Приймаючи до уваги, що у 2012–2015 роках середня вартість кредитів терміном від 1 до 5 років перевищувала середню рентабельність операційної діяльності на 13,6%, відповідний субіндикатор інвестиційної безпеки дорівнює нулю і свідчить про неможливість залучення українських кредитних ресурсів до фінансування інвестиційної діяльності підприємств книговидавництва та поліграфії (табл. 4). На сам кінець, протягом досліджуваного періоду з 13 людей, які читали електронні книги, лише одна людина сплачувала за електронні книги, що демонструє широкомасштабне електронне піратство, яке руйнує книжковий ринок.

За запропонованою індикаторною моделлю інтегральний показник рівня інвестиційної безпеки книговидавництва та поліграфії визначено на критично-низькому рівні 25%:

$$y = 0,2 \times 0 + 0,1 \times 0,38 + 0,15 \times 0,18 + 0,1 \times 0 + 0,075 \times 0,33 + 0,075 \times 0,2 + 0,15 \times 0 + 0,15 = 0,25$$

Підсумовуючи, можна зробити висновок, що інвестиційна безпека книговидавництва та поліграфії протягом досліджуваного періоду 2012–2015 років характеризується критично-небезпечним рівнем і вимагає оперативної розробки та впровадження ефективних заходів гарантування інвестиційної безпеки.

Заходи державного регулювання книговидавництва та поліграфії мають бути направлені на нейтралізацію загроз інвестиційної безпеки, які пов'язані передусім з електронним книжковим піратством та зниженням кількості книжкових магазинів. Приймаючи до уваги падіння платоспроможного попиту на книжкову продукцію, актуальним напрямом державного регулювання залишаються заходи, спрямовані популяризацію та

Таблиця 4. Середні величини індикаторів інвестиційної безпеки книжкової поліграфії підгалузі протягом 2012–2015 років

№	Індикатори інвестиційної безпеки книжкової поліграфії	x_i	y_i
1	Середня частка витрат на продукти харчування у сукупних витратах домогосподарства (y_1), %	51,3	0
2	Кількість книжкових магазинів на 100 тис. населення (y_2)	2,95	0,38
3	Відношення індексу девальвації національної валюти до індексу зростання цін на книжкову та газетну продукцію (y_3)	1,82	0,18
4	Різниця між середньорічною рентабельністю у поліграфії та вартістю кредитів (y_4), %	-13,6	0
5	Відношення обсягу інвестицій в основний капітал до первинної вартості основних засобів у поліграфічній промисловості (y_5), %	5	0,33
6	Середній коефіцієнт зносу основних засобів у поліграфічній промисловості (y_6), %	0,76	0,2
7	Відношення кількості людей, які читають електронні книги до частки людей, до кількості людей, які за них платять (y_7)	13	0

Джерело: складено автором за даними таблиці [3].

збільшення доступності книги, а також націлені на стимулювання експорту та витіснення імпорту видавничо-поліграфічної продукції.

ВИСНОВКИ

Протягом 2012—2015 років у видавничо-поліграфічній галузі діагностовано критично-низький рівень інвестиційної безпеки, що пов'язано з погіршенням ключових показників: зниженням продуктивності праці та фондоефективності, катастрофічним фізичним зношенням та моральним старінням основних засобів, і в цілому збитковістю галузі в 2014—2015 роках.

Для ефективного забезпечення інвестиційної безпеки галузі фахівці повинні перебувати в стані постійного очікування сигналів з боку зовнішнього та внутрішнього середовища щодо появи загроз, отримувати своєчасні достовірні оцінки інвестиційної безпеки, і запускати у дію адекватні управлінські рішення регулювання інвестиційної безпеки. Оцінка інвестиційної безпеки галузі дозволяє швидко отримати оцінку реальної картини, відрізнити дійсне від бажаного за допомогою експертних оцінок, індикаторів, непрямих свідчень, тощо. Для того, щоб розширити коло осіб, які здатні адекватно користуватися такими інструментами необхідна розробка спеціальних моделей діагностики інвестиційної безпеки галузі. Наріжним каменем у побудові моделей оцінки інвестиційної безпеки галузі є повна ідентифікація загроз, які відповідно до структури галузі можна поділити на загрози, обумовлені з владою споживачів, поставальників, наявною конкуренцією в галузі, входженням нових конкурентів та пов'язані з товарами-субститутами. Лише на основі якісних моделей діагностики стану інвестиційної безпеки галузі стає можливою розробка, обґрунтування та впровадження ефективного комплексу регулювання інвестиційної безпеки галузі з використанням програмно-проектного підходу.

Література:

1. Воробйов В.І. Побудова моделі ключових загроз економічної безпеки вітчизняних поліграфічних підприємств [Електронний ресурс] / В.І. Воробйов, І.В. Піх, О.В. Мельников, А.М. Штангрет // Поліграфія і видавнича справа. — 2010. — № 2. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pivs_2010_2_4
2. Економічна безпека: навчальний посібник / [Варналія З.С., Мельник П.В., Тарангул Л.А. та ін.]; за ред. З.С. Варналія. — К.: Знання, 2009. — 647 с.
3. Кириленко В.І. Інвестиційна складова економічної безпеки: монографія / В.І. Кириленко. — К.: КНЕУ, 2005. — 232 с.
4. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm
5. Основы экономической безопасности (государство, регион, предприятие, личность) / Под ред. Е.А. Олейникова. — М., 1997. — 288 с.
6. Пономарев В.П. Эволюция понятия экономической безопасности предприятия / В.П. Пономарев, А.Н. Ляшенко. — Донецьк: ДонНТУ, 2002. — № 47.

7. Статистичний збірник "Діяльність суб'єктів господарювання 2014" [Електронний ресурс] / За ред. М.С. Кузнецової. — К., Видавництво "Консультант". — 2015. — 464 с. — Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/09/Arch_dsg_bl.htm

8. Статистичний збірник "Діяльність суб'єктів господарювання 2015" [Електронний ресурс] / За ред. М.С. Кузнецової. — К.: Видавництво "Консультант", 2016. — 484 с. — Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ9_u.htm

9. Сухоруков А. Методология оцінки рівня економічної безпеки / А. Сухоруков // Вісник КНТЕУ, 2004. — № 1. — С. 49—55.

10. Турило А.М. Методика оцінки інвестиційної безпеки підприємства / А.М. Турило, С.В. Капітула // Актуальні проблеми економіки. — 2008. — № 2 (80). — С. 140—143.

References:

1. Vorobjov, V. I. Pikh, I. V. Mel'nykov, O.V. and Shtanhret, A. M. (2010), "Construction of a model of key threats to the economic security of domestic printing companies", *Polihrafiia i vydavnycha sprava*, vol. 2, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pivs_2010_2_4 (Accessed 30 June 2017).
2. Varnalij, Z.S. Mel'nyk, P.V. and Taranhul, L.L. (2009), *Ekonomiczna bezpeka* [Economic security: a manual], Znannia, Kyiv, Ukraine.
3. Kurylenko, V.I. (2005), *Investytsijna skladova ekonomichnoi bezpeky* [Investment component of economic security], KNEU, Kyiv, Ukraine.
4. Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine (2013), "Methodical recommendations for calculating the level of economic security of Ukraine", available at: http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm (Accessed 30 June 2017).
5. Olejnykov, E.A. (1997), *Osnovy ekonomicheskoy bezopasnosti (hosudarstvo, rehyon, predpriyatiye, lychnost')* [Fundamentals of economic security (state, region, enterprise, person)], Moscow, Russia.
6. Ponomarev, V.P. and Liashenko, A.N. (2002), *Evolutsiya ponyatiya ekonomicheskoy bezopasnosti predpriyatiya* [Evolution of the concept of economic security of an enterprise], DonNTU, Donetsk, Ukraine.
7. Kuznezova, M.S. (2015), *Statystychnyj zbirnyk "Diial'nist' sub'iektiv hospodariuvannia 2014"* [Statistical collection "Business entities 2014"], Vydavnytstvo "Kon-sul'tant", Kyiv, Ukraine.
8. Kuznezova, M.S. (2016), *Statystychnyj zbirnyk "Diial'nist' sub'iektiv hospodariuvannia 2015"* [Statistical collection "Business entities 2015"], Vydavnytstvo "Kon-sul'tant", Kyiv, Ukraine.
9. Sukhorukov, A. (2004), "Methodology for assessing the level of economic security", *Visnyk KNTEU*, vol. 1, pp. 49—55.
10. Turylo, A.M. and Kapitul, S. V. (2008), "Methodology for assessing the investment security of the enterprise", *Aktual'ni problemy ekonomiky*, vol. 2 (80), pp. 140—143.

Стаття надійшла до редакції 10.07.2017 р.